

El tractat de lliure comerç entre la UE i el Mercosur

En dos minuts...

- L'acord UE-Mercosur serà el tractat de lliure comerç més gran del món, amb una població total de 740 milions de ciutadans. Combina la liberalització comercial de béns i serveis, l'impuls a la inversió, les compres públiques i la propietat intel·lectual mantenint compromisos de sostenibilitat ambiental i estàndards de qualitat.
- La signatura del tractat confirma el compromís de la UE amb la globalització i permet una diversificació dels mercats d'exportació i dels socis comercials en un context d'alta incertesa mundial, marcat per la guerra comercial i la fragmentació de les cadenes de subministrament.
- La ratificació de l'acord per part de la UE queda suspesa fins que no es pronunciï el Tribunal de Justícia de la UE, després de la sol·licitud aprovada per majoria a l'Eurocambra. La Comissió Europea podrà acatar la decisió o ignorar el Parlament i forçar l'entrada en vigor de l'acord.
- Les implicacions de l'acord en matèria d'exportacions, inversió i impacte sobre el PIB i l'ocupació es reflectiran a mitjà i llarg termini.

1. Desenvolupaments recents

1.1. Introducció

Després de 26 anys de negociació, el 17 de gener del 2026, la UE va signar l'acord amb els països del Mercosur —Brasil, Argentina, Paraguai i Uruguai—, que constitueix el tractat de lliure comerç més gran del món. La presidenta de la Comissió Europea, Ursula von der Leyen, va viatjar al Paraguai per a la signatura del pacte entre la Unió Europea i el Mercosur, que dona lloc a un acord que inclou 740 milions de ciutadans. L'acord estableix un marc jurídic transparent i previsible que, a mitjà i llarg termini, fomentarà el comerç, la inversió directa i els vincles polítics i normatius entre tots dos blocs.

La UE no ha mostrat una posició unànime respecte a l'acord. La principal oposició ha procedit de França i Polònia, mentre que els principals promotors han estat Alemanya i Espanya. En qualsevol cas, la UE confirma la voluntat de continuar creant aliances globals en l'actual entorn geopolític i de reconfiguració del mercat mundial, impulsat per les mesures proteccionistes de Trump i per la creixent competència de la Xina.

L'acord inclou dues parts principals:

- Interim Trade Agreement (ITA), centrat en el comerç i les rebaixes aranzelàries;
- EU-MERCOSUR Partnership Agreement (EMPA), que inclou acords en matèria de cooperació política, sectorial i inversió.

Segons l'anàlisi de la Comissió Europea, l'ITA pot generar uns estalvis en aranzels anuals de fins a 4.000 milions d'euros un cop s'hagi ratificat completament l'acord d'associació¹ i s'iniciï la reducció gradual dels aranzels, procés que es desenvoluparà al llarg dels pròxims 15 anys i que, eventualment, suposarà l'eliminació dels aranzels sobre el 92 % de les importacions procedents del Mercosur. En sentit contrari, el Mercosur eliminarà els aranzels sobre el 91 % dels productes procedents de la UE. El volum estimat de beneficis d'aquest acord comercial és fins a vuit vegades superior al previst per a l'acord aconseguit per la UE amb el Canadà.

La ratificació de l'acord per part del Parlament Europeu queda suspesa després que l'Eurocambra sol·licités l'opinió del Tribunal de Justícia de la UE (TJUE). En conseqüència, el procés queda en espera que el TJUE emeti la seva opinió. La Comissió Europea podrà acatar la decisió del Parlament i esperar el dictamen del TJUE —que es podria demorar entre un i dos anys— o bé ignorar el Parlament i forçar l'entrada en vigor de l'acord. Així mateix, **l'acord haurà de ser ratificat pels 27 estats membres de la UE.** La forta oposició del sector agrícola a alguns països, com França i Polònia, exercirà pressió sobre el procés de ratificació. Els països del Mercosur també presenten tensions internes pel que fa a l'aprovació de l'acord. En tots dos casos, això augura que l'entrada en vigor es podria demorar fins al 2027.

2. Implicacions

2.1. Què suposa aquest acord per a la UE?

La signatura de l'acord confirma el compromís de la UE amb la globalització i el lliure comerç en un context d'alta incertesa mundial, marcat per la guerra comercial i la fragmentació de les cadenes de subministrament.

L'acord permet a la UE diversificar els seus mercats d'exportació davant l'impacte dels aranzels imposats per Trump. Els països de la UE més afectats per les mesures aranzelàries introduïdes pels Estats Units el 2025 són, en particular, Alemanya, França i Itàlia a causa de la seva exposició en sectors estratègics de les seves economies, com ara l'automobilístic, la maquinària industrial i l'agroalimentari.

L'acord reforça les cadenes de subministrament i facilita la inversió en sectors estratègics per a la transició energètica ecològica i digital. Així mateix, permet a la UE assegurar l'accés a minerals crítics —com el liti, el níquel, el grafit i les terres rares—, així com a biocombustibles i hidrogen verd. Tot això permet reforçar algunes de les vulnerabilitats identificades en l'informe Draghi amb un proveïdor com el Mercosur, amb una matriu d'energia renovable (gairebé el 100 % al Paraguai i l'Uruguai i el 85 % al Brasil), recursos abundants d'aigua dolça, un elevat potencial per a l'hidrogen verd a costos altament competitius i una baixa exposició a conflictes geopolítics. En conjunt, aquests factors haurien de contribuir a l'estratègia europea de reforç de l'autonomia estratègica de la UE, així com a l'enfortiment del rol internacional de l'euro, per exemple, a través del seu ús en el comerç internacional i com a moneda de reserva, en fomentar-ne la utilització en sistemes de pagament transfronterers.

A mitjà termini, la liberalització del comerç internacional comportar un augment de fins al 20 % dels fluxos comercials entre els dos blocs. Els sectors més beneficiats per aquest increment serien la indústria de l'automòbil, la farmacèutica, la tèxtil, les maquinàries i les energies renovables. En concret, s'estima que la indústria automobilística europea, que actualment s'enfronta a taxes aranzelàries d'un 35 % en les seves exportacions als països del Mercosur, podria triplicar les vendes de cara al 2040 gràcies a l'eliminació progressiva dels aranzels per part

¹ L'acord podria entrar en vigor de manera provisional si l'Eurocambra accepta la seva aplicació anticipada, com ja va passar en altres tractats de la mateixa índole.

dels països llatinoamericans. El 2024, les exportacions de béns i serveis de la UE al Mercosur van representar el 2,2 % i l'1,9%, respectivament, del total.

A curt termini, l'impacte serà més limitat a causa de la introducció de salvaguardes. La forta pressió del sector agrícola contra l'acord de lliure comerç va obligar a introduir algunes concessions per obtenir els vots necessaris per a la seva aprovació, en forma de subsidis, clàusules de salvaguarda i quotes limitades d'entrada de certs productes, principalment carns, peix i productes agrícoles².

Quadre 1. Sectors amb més potencial de creixement després de la liberalització del comerç

Augment de les exportacions esperades UE-Mercosur i reducció dels aranzels per sector

	Creixement de les exportaciones (%)	Reducció dels aranzels (%)
Tèxtil	400	-35
Vehicles	114	-14
Maquinària	100	-20
Farmacèutica	60	-14
Química	60	-18

Font: Comissió Europea

2.2. Implicacions per a Espanya

Les exportacions i l'economia espanyola es veuran impulsades per l'acord. Segons un estudi del Ministeri d'Economia, de cara al 2042³, les exportacions espanyoles creixeran un 37 %, cosa que impulsarà el PIB en 0,23 punts percentuals respecte al nivell actual i l'ocupació en uns 22.000 llocs de treball. L'augment previst del PIB a mitjà termini per a l'economia espanyola seria, doncs, superior a l'estimat per al conjunt de la UE, on es preveu un increment de 0,1 punts percentuals.

L'acord suposa una oportunitat per a les indústries tèxtil, química, farmacèutica, vitivinícola i alimentària a Espanya, encara que de manera heterogènia. En primer lloc, l'eliminació del 35 % d'aranzels per a la indústria tèxtil obre una oportunitat per a les empreses espanyoles amb presència i experiència prèvia en el bloc sud-americà. La Comissió Europea estima, per al conjunt de la UE, un potencial de creixement de les exportacions tèxtils del 400 %. En segon lloc, la reducció del 18% dels aranzels per a la indústria química —un sector relativament important per a l'economia espanyola (6 % del PIB) i que destina un 70 % de la seva producció a l'exportació— planteja una via de dinamització en un context de cert estancament estructural tant a Espanya com a Europa. A diferència dels sectors anteriors, la indústria farmacèutica, tot i registrar a curt termini caigudes dels aranzels del 14 %, ha valorat l'acord com a prou ambiciós i ha assenyalat com a risc l'absència de disposicions crucials sobre la propietat intel·lectual i el possible impacte sobre la pèrdua de competitivitat.

L'acord pot permetre una diversificació de les exportacions i reduir la dependència del mercat nord-americà. La vitivinicultura i la indústria alimentària, en conjunt, haurien de poder obtenir més beneficis associats a productes d'alt valor com el formatge, l'oli d'oliva, el vi i els licors, segments rellevants per al país i afectats per les mesures aranzelàries de Trump. En aquest sentit, el Brasil concentra el 75 % de les exportacions de la UE al Mercosur i té un elevat potencial de creixement de la demanda en el seu mercat domèstic. Diversos líders han destacat el caràcter

² Per la seva banda, la carn bovina, limitada a 47.000 tones d'alta qualitat i gravada amb un aranzel del 20 %, passarà ara a 99.000 tones d'alta qualitat, amb aranzels reduïts al 7,5 % en un termini de cinc anys, una quantitat que amb prou feines representa l'1,2 % del consum total del bloc europeu.

³ 16 anys després de l'inici del tractat.

estratègic de l'acord més enllà dels beneficis estrictament econòmics, ja que afavoreixen estratègies de seguretat econòmica i de les cadenes de subministrament.

Quadre 2. Sectors amb més pes en les exportacions al Mercosur

Exportacions de béns espanyols amb destinació
Mercosur

Pes sobre les exportacions totals (%)	
Químic	0,27
Béns d'equipament i maquinària	0,12
Farmacèutic	0,10
Moda	0,07
Cotxes i recanvis	0,06
Altres	0,58
Total	1,2

Font: Datacomex

2.3. Implicacions per al Mercosur

L'acord també té un caràcter estratègic per als països del Mercosur. El 2024, la UE va ser la destinació del 17 % de les exportacions del bloc, en particular de països com el Brasil, que també s'han vist profundament afectats pels aranzels imposats per l'administració Trump. Per al Mercosur, la millora de l'accés al mercat de la UE augmenta el seu potencial exportador en sectors com l'agrícola (soja, carns, cafè, olis, productes lactis, pasta de cel·lulosa), els minerals crítics i les terres rares (níquel, liti, cobalt, entre d'altres), així com l'energètic, tant en combustibles fòssils (petroli i gas natural) com en capacitat de producció d'energies renovables a un cost relativament competitiu (biocombustible i hidrogen verd).

Així mateix, l'acord pot afavorir la inversió estrangera directa (IED) de la UE als països del Mercosur, tant en productes com en serveis. El 2024, la UE comptava amb un estoc de més de 340.000 milions d'euros en IED als països del Mercosur. Pel que fa a sectors estratègics, les futures inversions en energia, tant renovable com no renovable, tindran un paper fonamental tenint en compte les metes de descarbonització de la cadena productiva i els clars avantatges comparatius.

La recent incorporació de Bolívia al Mercosur farà possible la seva adhesió a l'acord de lliure comerç amb la UE, encara que posteriorment i amb limitacions, atesa l'existència de desafiaments domèstics sobre temes centrals com la desforestació, una exigència ambiental que forma part de l'acord.

3. Valoració de l'acord

L'acord entre la UE i els països del Mercosur és modern i equilibrat. La inclusió de clàusules de salvaguarda per als agricultors europeus i sud-americans reflecteix un grau de sofisticació i equilibri de l'acord sense precedents en la relació entre els dos blocs. Les quotes, les salvaguardes i els estàndards en diverses dimensions permeten la protecció explícita de sectors sensibles de la UE.

L'acord també inclou clàusules per mantenir els estàndards de qualitat. No implica una rebaixa dels estàndards europeus en matèria fitosanitària, sanitària, mediambiental ni de seguretat alimentària. La UE manté la prohibició de l'ús d'hormones en la carn vacuna, exigència que continuarà plenament vigent per a les importacions procedents del Mercosur, igual que el

compliment de les normes de producció aplicables a la UE. Així mateix, la Comissió Europea ha reforçat les garanties reguladores mitjançant l'enduriment dels controls d'importació, amb un augment del 50 % en les auditories realitzades a països no pertanyents a la UE i del 33 % en les inspeccions en els punts de control fronterer.

Després de les protestes a França contra l'acord, el país ha prohibit l'entrada de productes cultivats amb determinats fungicides no autoritzats a la UE. Fins ara, es permet la importació de productes agrícoles que continguin certes substàncies vetades per als agricultors locals, sempre que compleixin els límits màxims establerts per la normativa. En aquesta línia, es prepara un reglament per reduir a zero tècnic els nivells màxims de residus de determinats fungicides prohibits, fet que impediria l'entrada de productes que no respectin aquestes exigències, independentment de decisions unilaterals dels estats membres.

L'acord incorpora clàusules de salvaguarda per a bloquejos temporals davant de perturbacions de mercat. En cas de caigudes de preu que superin el 5 %, se suspendran temporalment les importacions del producte corresponent. Així mateix, s'hi inclouen compromisos exigibles en matèria climàtica, laboral i de protecció animal, que reforcen el caràcter normatiu de l'acord i que busquen evitar situacions de competència deslleial, cosa que permet l'entrada únicament de productes que compleixin els mateixos estàndards que s'exigeixen als agricultors europeus.

INFORMACIÓ LEGAL

CAIXA ENGINYERS és una entitat de crèdit subjecta a la supervisió del Banc d'Espanya, inscrita en el seu Registre Oficial de Bancs amb el número 3025. Està habilitada per prestar serveis d'inversió a clients a Espanya. La Comissió Nacional del Mercat de Valors supervisa aquests serveis.

Els informes del Departament de Research de CAIXA ENGINYERS s'elaboren amb l'objectiu de proporcionar eines que puguin ajudar en la presa de decisions de diversa índole i estan subjectes a canvis sense previ avís. Tot i que la informació es basa en fonts considerades fiables, CAIXA ENGINYERS no garanteix ni es responsabilitza de la seguretat d'aquestes fonts.

La informació continguda en aquest document pot fer referència a productes, operacions o serveis d'inversió sobre els quals hi ha informació addicional disponible en documentació separada. Es convida els destinataris a sol·licitar aquesta informació addicional, que podrà ser facilitada per CAIXA ENGINYERS durant la prestació dels serveis, operacions o productes. En aquest cas, es recomana que els destinataris d'aquest informe considerin aquesta informació addicional de manera coherent amb el seu contingut.

La informació continguda en els informes fa o pot fer referència a resultats futurs d'instruments financers, índexs financers, mesures financeres o serveis d'inversió basats en previsions o expectatives, per la qual cosa no es pot considerar com un indicador fiable de possibles resultats futurs ni com una garantia d'assolir aquests resultats. Així mateix, l'inversor ha de tenir en compte que l'evolució passada dels valors o instruments o els resultats històrics de les inversions no garanteixen l'evolució o els resultats futurs.

Informació sobre conflictes d'interès

El sistema retributiu dels analistes que elaboren els informes es basa en diversos criteris, entre els quals figuren els resultats obtinguts durant l'exercici econòmic pel Grup CAIXA ENGINYERS, però en cap cas la retribució dels analistes està vinculada directament o indirectament a la informació continguda en els informes ni al sentit de les estimacions que s'hi incloguin.

Els membres del Departament de Research de CAIXA ENGINYERS poden disposar, a títol personal, d'accions de companyies dels sectors d'activitat que s'esmenten en els informes, o d'alguna de les seves filials i/o participades. Així mateix, CAIXA ENGINYERS i/o qualsevol dels seus responsables i/o consellers poden, en cada moment, mantenir una posició o estar directament o indirectament interessats en valors, opcions, drets o *warrants* d'alguna de les companyies dels sectors d'activitat esmentats en els informes.

CAIXA ENGINYERS, en el desenvolupament corrent de les seves activitats financeres de crèdit, dipòsit o de naturalesa similar, pot haver mantingut, mantenir actualment o estar interessada a mantenir, en el futur, relacions comercials amb companyies dels sectors d'activitat als quals es fa referència en els informes, o amb alguna de les seves filials i/o participades.

Els membres del Departament de Research de CAIXA ENGINYERS assumeixen el compromís explícit i formal d'actuar amb honestat, imparcialitat i lleialtat, sempre en el millor interès del soci/sòcia i de la transparència del mercat. Sense perjudici del compromís anteriorment esmentat, CAIXA ENGINYERS realitza accions de control per garantir que no es perjudiqui els socis/sòcies ni el mercat de valors, i imposa regles internes en l'operatòria personal dels membres del Departament de Research.

Els membres del Departament de Research de CAIXA ENGINYERS, així com tots els professionals de l'organització implicats directament o indirectament en la prestació de serveis d'inversió, estan subjectes al Reglament Intern de Conducta en l'àmbit del mercat de valors de CAIXA ENGINYERS.

© Queda prohibida la reproducció, duplicació, redistribució i/o comercialització, total o parcial, dels continguts d'aquest document, fins i tot citant-ne les fonts, excepte amb el consentiment previ per escrit de Caixa de Crèdit dels Enginyers - Caja de Crédito de los Ingenieros, S. Coop. de Crèdit. Tots els drets reservats.